

Ковпак О.С. Забезпечення якості заочної педагогічної освіти в Україні (70–80-ті рр. XX ст.). *Педагогіка та психологія: виклики і сьогодення : міжнародна науково-практична конференція*. Київ. 2017. С. 24–26.

Ковпак Олена Сергіївна, викладач ВП «Старобільський гуманітарно-педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка», аспірант ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка».

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗАОЧНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ (70-80-ті рр. XX ст.)

Якісна педагогічна освіта є однією з головних вимог розвитку сучасного суспільства. Заочна освіта як невід’ємна складова системи педагогічної освіти України потребує особливої уваги та глибокого аналізу й узагальнення її досягнень в умовах проведення сучасних освітніх реформ.

Проведені нами дослідження свідчать, що 70-80-ті рр. XX ст. є періодом інтенсивного удосконалення заочної педагогічної освіти в Україні та підвищення якості знань студентів-заочників.

Питаннями заочної педагогічної освіти в досліджуваний період займалися такі вчені, як В. Лазарєв, Є. Захарова, В. Нестеренко, І. Капелюшний, Т. Кобзарєва, Б. Грицюк, І. Левченко та інші.

У доповіді міністра освіти УРСР О. Маринича «Завдання шкіл та органів народної освіти у новій п’ятирічці» (1971 р.) вказувалось на необхідність подальшого підвищення якості підготовки й рівня кваліфікації педагогічних кадрів. Як зазначається в документі, у педагогічних інститутах і училищах республіки на той час із більшості спеціальностей було введено нові навчальні плани та програми, удосконалено організацію навчально-виховного процесу. Особлива увага зверталася на поліпшення професорсько-викладацького складу, впровадження нових методів навчання, підготовку підручників і навчальних посібників. Крім того, рекомендувалося комплектувати педагогічні навчальні заклади добре підготовленою молоддю, яка має нахил до вчительської професії, бо від цього, у значній мірі, залежала якість підготовки вчителів [3. с.11-12].

І. Капелюшний (навчально-методичний кабінет заочно-педагогічної освіти УРСР) зазначав, що завдання заочної педагогічної освіти полягало в тому, щоб незважаючи на труднощі, які виникають у зв'язку з набуттям освіти без відриву від виробництва, забезпечити високу якість підготовки спеціалістів у відповідності з вимогами науково-технічного прогресу та у зв'язку з переходом шкіл на новий зміст навчання. Важливою складовою успішного вирішення цього завдання було покращення психолого-педагогічної підготовки вчителів [1, с. 99].

У 1971-1972 рр. навчально-методичним кабінетом заочної педагогічної освіти УРСР видано ряд посібників з педагогіки і психології: «Контрольні роботи з педагогіки та методичні вказівки до їх виконання», «Вступ до педагогіки. Методичні вказівки до самостійного вивчення студентами-заочниками педінститутів», «Історія педагогіки. Методичні вказівки до самостійного вивчення курсу», «Вступ до педагогіки. Консультації для студентів-заочників педагогічних інститутів», «Загальна психологія. Методичні вказівки до самостійного вивчення курсу»; у 1973 р. надруковано й надіслано до педінститутів «Контрольні роботи з загальної, вікової і педагогічної психології та методичні вказівки до їх виконання студентами-заочниками педінститутів», «Вікова і педагогічна психологія. Консультації для самостійного вивчення курсу студентами-заочниками педінститутів», «Педагогіка школи. Консультації та методичні вказівки до вивчення окремих тем з теорії виховання». За підсумками навчально-екзаменаційних сесій у педагогічних ВНЗ України успішність студентів-заочників з педагогіки і психології зросла. Якщо в 1970-1971 н. р. вона становила 79,1 %, то в 1972-1973 н.р. – 84,1 % [там же, с. 99-100].

Всесоюзною нарадою з питань заочної педагогічної освіти (1974 р.) висувалось завдання подальшого вдосконалення навчального процесу і, в першу чергу, забезпечення наукового планування й наукової організації навчання заочників. XXV з'їздом КПРС (1976 р.) наголошено на необхідності поліпшення підготовки викладачів, приведення методів їх навчання у

відповідність до вимог життя. У зв'язку з цим одним із важливих напрямів діяльності педагогічних колективів ВНЗ став комплексний підхід до навчання й виховання студентів-заочників. Кафедри педінститутів зосередили свою увагу на інтенсифікації навчального процесу і, насамперед, на підвищенні якості навчання. Протягом окресленого періоду існування заочної педагогічної освіти були розроблені й упроваджені різні форми організації самостійної роботи студентів-заочників і контролю за нею: створено навчально-методичні ради з заочної освіти, введено нові форми контролю в міжсесійний період – атестацію за вивченим навчальним матеріалом, проведення колоквіумів, семінарів, співбесід тощо [2, с. 82-83].

У 1980-ті рр. було прийнято низку постанов, метою яких було подальше вдосконалення й підвищення якості заочної педагогічної освіти.

Так, у 1981 р. прийнята Постанова Ради Міністрів СРСР № 552 «Про подальше удосконалення підготовки спеціалістів з вищою і середньою освітою» [5]. Зокрема, в документі наголошувалося на необхідності проведення наступних заходів для покращення підготовки фахівців у системі заочної освіти: удосконалення змісту навчання, підвищення якості викладання, посилення діяльності заочних вищих і середніх спеціальних навчальних закладів як науково-методичних центрів навчання без відриву від виробництва, якнайповніше забезпечення студентів-заочників підручниками та навчальними посібниками, враховуючи специфіку навчання без відриву від виробництва.

12 квітня 1984 р. ЦК КПРС і Радою міністрів СРСР прийнято Постанову № 316 «Про заходи з удосконалення підготовки, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів системи просвітництва і професійно-технічної освіти й покращення умов їх праці і побуту» [4 с. 114-117], в якій зосереджено увагу на вдосконаленні заочної педагогічної освіти, зокрема наголошено на необхідності покращення відбору молоді для навчання у ВНЗ, які готують учителів та викладачів.

У 1987 р. була прийнята Постанова ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР № 325 «Про заходи щодо докорінного поліпшення якості підготовки та

використання фахівців із вищою освітою в народному господарстві» [6], у якій була зазначена необхідність упорядкування підготовки спеціалістів за заочною формою. Рекомендувалось зараховувати на заочні відділення ВНЗ в першу чергу осіб з відповідною середньою спеціальною освітою та осіб, які працюють за даною спеціальністю, посилити вимогливість до оцінки знань студентів-заочників, забезпечити систематичний контроль за засвоєнням ними матеріалу і повним виконанням навчального плану тощо.

Таким чином, можна зробити висновок, що протягом 1970-1980-х рр. заочна педагогічна освіта в Україні зазнала наступних якісних змін:

- введення нових навчальних планів і програм;
- покращення навчально-методичного забезпечення освітнього процесу;
- підвищення вимог до вступників педагогічних навчальних закладів за заочною формою навчання;
- покращення якості професорсько-викладацького складу;
- посилення вимогливості до оцінки знань студентів-заочників;
- упровадження нових методів навчання й різноманітних форм організації та контролю самостійної роботи заочників у міжсесійний період;
- підвищення якості знань студентів.

Література:

1. Капелюшний І. В. Психолого-педагогічна підготовка студентів-заочників. / І. В. Капелюшний // Радянська школа. – 1974. – № 6. – С. 99–103.
2. Кобзарєва Т. І. Вища заочна педагогічна освіта на Україні. / Т. І. Кобзарєва // Радянська школа. – 1980. – № 2. – С. 80–83.
3. Маринич О. М. Завдання шкіл та органів народної освіти у новій п'ятирічці. / О. М. Маринич // Радянська школа. – 1971. – № 9. – С. 1–12.
4. Народное образование в СССР. Сборник нормативных актов. / Сост.: Н. Е. Голубева.; Спец. науч. ред.: К. С. Павлицев – М.: Юрид. лит. – 1987. – 336 с.

5. Постановление Совмина СССР от 15.06.1981 № 552 «О дальнейшем совершенствовании подготовки специалистов с высшим и средним образованием» . – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://pravo.levonevsky.org/baza/soviet/sss3492.htm>

6. Постановление ЦК КПСС и СМ СССР от 13 марта 1987 г. № 325 «О мерах по коренному улучшению качества подготовки и использования специалистов с высшим образованием в народном хозяйстве». [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.school.edu.ru/laws.asp?cat_ob_no=5955&ob_no=5015&oll.ob_no_to